

Nizozemsko

Země hodlá přejít zcela na obnovitelné zdroje energie

Díky inovacím má vzniknout první cirkulární ekonomika

„Budu si muset vybrat mezi novým autem a dovolenou?“

A co obojí?
Nový Golf můžete mít
již za 4 400 Kč měsíčně
se zárukou na 5 let
a s bohatou výbavou.

Při koupi nového vozu padá mnoho otázek.
My na ně máme jednu odpověď:

MARATON EDITION

Ve speciální nabídce Maraton Edition teď můžete mít nový Golf a další modely vozů Volkswagen za mimořádně výhodných podmínek, mj. i s cenovým zvýhodněním 75 800 Kč a s balíčkem nadstandardní výbavy. Zeptejte se u nejbližšího prodejce vozů Volkswagen.

www.maratonedition.cz

**Volkswagen
Financial Services**

Úvěr. Leasing. Pojištění. Mobilita.

Volkswagen

Vzorový příklad úvěru na model VW Golf 1.0 TSI v ceně 502 900 Kč, splátka předem 251 450 Kč (50 %), výše úvěru 251 450 Kč, poplatky za uzavření a vedení smlouvy 0 Kč, celkové platby za úvěr 287 315 Kč, celkové platby za úvěr vč. pojištění 362 495 Kč, RPSN vč. pojištění 12,706 %, délka úvěru 60 měsíců, poslední nerovnoměrná splátka 100 580 Kč, měsíční splátka úvěru 3 112 Kč, měsíční splátka úvěru vč. pojištění 4 365 Kč, úroková sazba p. a. 3,99 %. Pojištění obsahuje značkové Volkswagen pojištění s nadstandardním krytím (5% spoluúčast) a povinné ručení s uznáním bonusů za bezeškodní průběh dosavadních pojištění (60 měsíců). Tato indikativní nabídka není nabídkou ve smyslu § 1732 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, a jejím přijetím nevzniká mezi společností ŠkoFIN s.r.o. a druhou stranou závazkový vztah. Kombinovaná spotřeba a emise CO₂ modelu Golf: 3,9–8,0 l/100 km, 102–182 g/km. Vyobrazení vozu je ilustrativní a model může obsahovat prvky příplatkové výbavy.

V půlce století bez splodin a odpadů

Foto na titulní straně profilmedia.cz
Foto profilmedia.cz

Nejpozději v roce 2050 se chce Nizozemsko stát zemí, která bude produkovat naprosté minimum odpadů a kterou bude pohánět téměř výhradně energie z obnovitelných zdrojů. Transformace je silným impulzem pro celé hospodářství.

Nizozemsko si zkouší poradit s výzvami jednadvacátého století. Stanovilo si ambiciózní cíl, kterého chce dosáhnout pomocí inovací a nového pohledu na fungování ekonomiky. Do poloviny století chce vyrábět energii prakticky jen z obnovitelných zdrojů. Ke stejné časové hranici se má země proměnit v takzvanou cirkulární ekonomiku, v níž budou produkty a materiál smysluplně obíhat a minimum zdrojů skončí na skládkách.

Mnoho kroků už Nizozemsko dělá v současnosti, což znamená investice do vývoje a příležitost pro inovativní firmy. Země je například druhá hned po Norsku v přechodu na elektromobily a má v rámci Evropy dokonce nej hustší síť dobíjecích stanic. Nizozemské dráhy od roku 2017 pohání výhradně energie vyrobená z větru. Na přechod k ekologičtějšímu fungování ekonomiky by měla vláda každoročně vydávat minimálně deset miliard eur.

ŠETRNÉ SKLENÍKY.
Některé z nich
v Nizozemsku díky
inovacím generují víc
energie, než kolik jí
samy spotřebují.

Růst nade dvěma procenty

Vedle impulzů pro udržitelnou ekonomiku zůstávají zároveň Nizozemsku všechny tradiční výhody, které byly tahounem hospodářství už v minulosti. Je to především status brány do Evropy, kdy Rotterdam je největším přístavem na starém kontinentě a Amsterdam je evropskou čtyřkou. Zboží proudí oběma směry. Samozřejmě Nizozemsko totiž zůstává zároveň pátým největším vývozcem na světě. Jeho podíl na globálním exportu byl v roce 2015 zhruba 3,5 procenta. Silné je hlavně ve vývozu zemědělsko-potravinářských výrobků, v čemž je dokonce světovou dvojkou hned po Spojených státech.

Nizozemská ekonomika v roce 2016 meziročně vzrostla o 2,1 procenta. Podobné tempo růstu se očekává i v sezoně 2017. Hrubý domácí produkt je v poslední době tažen hlavně investicemi a domácí spotřebou. Pozitivně se projevuje také dobrá hospodářská situace v sousedním Německu, které je pro Nizozemce největším obchodním partnerem a z něhož jde do země přes 17 procent dovozu. Naopak Němci dovážejí například potraviny a zemědělské výrobky za 11 miliard eur ročně. Obchod s dalším trhem, s nímž je Nizozemsko tradičně silně provázáno – s Velkou Británií – poznamenal brexit a oslabení libry.

Skoro 50 tisíc dolarů na hlavu

Nizozemsko stojí na předních místech v několika mezinárodních ekonomických žebříčcích. Je čtvrtou zemí v indexu globální konkurenceschopnosti a osmé v žebříčku celkové kvality života. Nizozemci vykazují třetí největší produktivitu práce přepočtenou na odpracované hodiny, a i díky tomu mají vysoký HDP na hlavu. V roce 2015 to bylo víc než 47 tisíc dolarů.

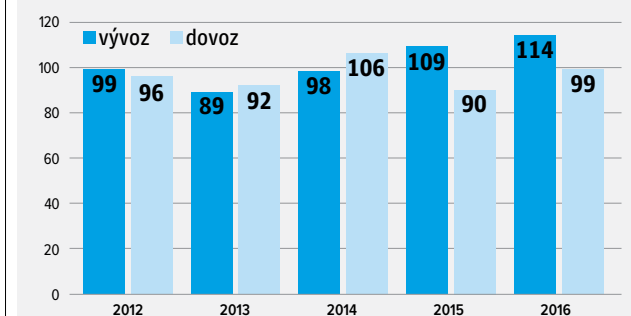
V současnosti patří Nizozemsko se svými skoro 17 miliony obyvatel soustředěnými na poloviční ploše, než jakou má Česká republika, ke státům s nejvyšší hustotou obyvatel. Více než pětinu populace tvoří přistěhovalci. V zemi žije například téměř 400 tisíc Turků, podobný počet Maročanů či 350 tisíc lidí z bývalé nizozemské kolonie Surinamu.

S ČR obchod přes 200 miliard ročně

Nizozemsko patří stabilně do první desítky obchodních partnerů pro Českou republiku. Loni měl vzájemný obchod hodnotu přes 213 miliard korun, což byl nejlepší výsledek za posledních pět let. Z toho 114 miliard zajistil český vývoz, ČR tedy měla ve vzájemném obchodu aktivnější bilanci. Podle informací českého zastupitelského úřadu v Haagu obchodovalo loni přes dva tisíce českých firem ve vývozu do Nizozemska a přes čtyři tisíce podniků v dovozu.

Důležitou kartou vzájemných vztahů jsou investice. Nizozemci patří dlouhodobě vedle Němců a Rakušanů mezi největší investory na českém území. Mezi velké hráče patří například společnosti Ahold, Philips, Shell, ING nebo Unilever. ■ **Tomáš Stingl**

OBCHOD ČR S NIZOZEMSKEM

Pramen: ČSÚ

Vy Češi jste pragmatičtí, máme to společné

Nizozemsko i Česko toho mají v byznysu i mimo něj společného víc, než se zdá. Říká to nový velvyslanec Nizozemského království v ČR Kees Klompenhouwer, který hodlá více rozvinout spolupráci v oblasti environmentálních technologií či městské infrastruktury.

Do Česka právě nastupujete. Jaký je váš první dojem?

Jsem velmi šťastný, že mohu v následujících letech pracovat jako nizozemský velvyslanec v tak krásné zemi. Naše dva státy mají silné, živé a mnohovrstevné vztahy, které trvají už dlouho. Vzpomeňme třeba na Jana Ámose Komenského, který v 17. století opustil svou rodnou českou zemi a našel nový domov v Nizozemsku. Ovšem nezapomeňme ani na emigranty, kteří opustili Československo v letech 1948 a 1968 a byli v Nizozemsku přivítáni s otevřenou náručí. Mnozí z nich se stali aktivními a úspěšnými členy nizozemské společnosti.

Jak vnímáte současnou spolupráci obou zemí?

Naše země jsou přirozenými partnery. Obě jsou členy Evropské unie a NATO. Máme mnoho společných zájmů a sdílíme názory na mnoho témat. Pojí nás silná ekonomická pouta. Oba státy jsou otevřené, exportní ekonomiky s velmi zdravými hospodářskými základy. Mnoho Nizozemců navštívilo Českou republiku jako turisté a mnoho si zvolilo Česko za svůj domov kvůli zdejší kvalitě života. Zdá se mi, že toho máme společného více, než si uvědomujeme.

Máte nějaký osobní cíl v roli ambasadora?

Různé krize vedly k určitému napětí uvnitř Evropské unie, protože národy nebyly na tyto problémy plně připraveny. Některé byly zranitelnější než jiné, v závislosti na jejich finanční situaci a geografické poloze. Bezprostřední reakce se lišily. Bude to nějakou dobu trvat, než se jednotlivé politiky podaří propojit. Hledání společné cesty zkomplikoval také populismus. Ale domnívám se, že v některých zemích zavládl nyní pozitivnější trend. Máme mnoho společných zájmů, ale můžeme toho také mnoho ztratit. Je důležité budovat mosty mezi jednotlivými zájmovými skupinami. Jako diplomat vnímám toto jako svůj úkol. Česká republika a Nizozemsko mohou společně přispět k budování těchto mostů.

Vnímáte v současné době nějaké slabiny nebo bariéry ve vzájemném obchodu?

Žádné větší slabiny ani bariéry nevidím. Nizozemské a české společnosti dobře vědí, jak se vzájemně najít. Mnoho nizozemských firem si uvědomuje velké příležitosti, které může nabídnout

Česká republika. A platí to i naopak. V ekonomických a obchodních záležitostech jsou si obě země velmi podobné. Oběma prospívá prohlubování evropského vnitřního trhu. Jeden rozdíl je samozřejmě v tom, že Nizozemsko je členem eurozóny, zatímco Česká republika nikoliv. V následujícím období zřejmě uvidíme francouzsko-německou snahu o hlubší integraci, obzvláště v rámci eurozóny. Nizozemsko bude mít také čím výrazně přispět do této debaty.

Co činí z Česka zajímavý obchodní cíl pro nizozemské firmy?

Česká republika je mimo jiné dobře známa pro svou dlouhou tradici jako průmyslová země a je ceněna i pro svou vysoce kvalifikovanou pracovní sílu. To nizozemské firmy láká. Uvedu dva příklady. Nizozemská společnost Huisman vyrábí ve své továrně nedaleko Ostravy jeřáby a vrtné soupravy pro loďařský sektor - v České republice, tedy ve vnitrozemském státě. A další nizozemská firma Bike Fun International vyrábí krásná kola v továrně v Kopřivnici, většina produkce je pak exportována do zemí Beneluxu a do Skandinávie. Tyto firmy vytvářejí pracovní místa a umožňují transfer vědomostí i dovedností. Obecně řečeno, když nizozemské firmy hledají ve světě investiční příležitost, klíčová je kvalita podnikatelského prostředí. A to má co do činění s politickou a ekonomickou stabilitou, předvídatelností a s transparentností.

A v čem jsou podle vás největší obchodní příležitosti v Nizozemsku?

Je to z byznysového pohledu země světového formátu. Letos se naše země umístila na čtvrtém místě v žebříčku globální konkurenceschopnosti a na třetím v indexu inovativnosti. Silnými stránkami jsou politická a hospodářská stabilita, zeměpisná lokalita, vynikající právní rámec a prvotřídní vzdělávací systém. Mnoho mezinárodních společností si zvolilo Nizozemsko za svou „bránu do Evropy“. Od malých firem přes středně velké podniky až po velké nadnárodní holdingy. České společnosti mohou najít partnery v rostoucích sektorech, jako jsou biotechnologie, elektrotechnika, zemědělství a potravinářství, chemický průmysl, vodní technologie a strojírenství. Nizozemsko nabízí podnikům prostředí přínosné pro inovace a mezinárodní obchod. Umožňuje také spolupráci s některými z nejlepších světových společností a výzkumných ústavů.

Jak vidíte budoucnost obchodu?

Naše vzájemné obchodní i investiční vztahy jsou již nyní velmi silné. Naše země jsou důležitými obchodními partnery. Nizozemsko bylo po mnoho let vůbec největším investorem v České republice. Hodně českých podniků je přítomno v Nizozemsku. Ambasáda bude pokračovat - prostřednictvím ekonomické diplomacie, matchmakingu a networkingu - v propagaci nových obchodních vztahů a rozvoji těch již existujících vazeb.

Foto: Velvyslanectví Nizozemského království v ČR

RŮST OBCHODU. Nizozemské firmy láká do Česka vyspělý průmysl i vysoce kvalifikovaní pracovníci, uvádí Kees Klompenhouwer.

KEES KLOMPENHOUWER (63)

Narodil se ve Švýcarsku, vystudoval ekonomii na Erasmově univerzitě v Rotterdamu. Během své bohaté diplomatické kariéry pracoval mimo jiné ve stálých nizozemských misích při OSN v Ženevě či při NATO v Bruselu. V letech 1999 až 2002 byl nizozemským velvyslancem v Srbsku. V posledních čtyřech letech působil jako ambasador na Ukrajině. Vedle nizozemštiny hovoří francouzsky, anglicky, německy, španělsky a rusky. Je ženatý, má tři děti.

V čem jsou konkrétní příležitosti pro rozvoj?

V posílení ekonomických vztahů vidím velký potenciál. Uvedu příklad. Obě naše země jsou konfrontovány se stejnými společenskými výzvami, ať už jsou to problémy způsobené změnou klimatu, kvalita života v našich městech nebo otázka financování našich budoucích důchodů a zdravotnictví při vědomí stárnutí populace. Ale každá taková výzva je zároveň příležitostí. V rámci všech těchto zmíněných témat se od sebe můžeme vzájemně učit. Viděl bych rád nad těmito tématy větší výměnu nápadů, více kontaktů mezi českými a nizozemskými firmami, výzkumníky, studenty i úřady. Mnoho nizozemských studentů sem každoročně přijíždí v rámci programu Erasmus a mnoho Čechů studuje v Nizozemsku. Ti vysloveně představují budoucnost česko-nizozemské двoustranné spolupráce, každý z nich je vlastně svým způsobem velvyslancem.

Jak se projevuje mentalita Nizozemců v byznysu?

My Nizozemci máme otevřený přístup a to se odráží ve způsobu, jak pracujeme s ostatními, abychom dosáhli kýžených výsledků. Náš pohled na svět je určován naším přímočarým přístupem a společenskou náturou. Nizozemci velice rádi poznávají jiné kultury a obchodují s nimi. Dokážeme být velmi tvrdými vyjednavači, vždy dobře připravenými a odhodlanými. Nizozemec nedává sliby, které nemůže nebo nechce dodržet. Také se nebojíme nevyšlapaných cest nebo neortodoxních řešení. Naopak. Řekněte Nizozemci, že něco nejde udělat. Můžete si být jisti, že vzápětí poznáte extrémně motivovaného člověka, který udělá maximum, aby dokázal opak. Zkousíme invenční řešení tak dlouho, dokud nedosáhneme žádaného výsledku. Jedno nizozemské rčení říká

něco ve smyslu: „Pokud to nejde udělat tak, jak by se mělo, tak se to udělá tak, jak může.“

Nakolik jsou Nizozemci týmovými hráči?

Co dělá nizozemský přístup opravdu odlišným, je to, že se nezděráme hledat spolupráci mimo svůj běžný okruh nebo obor. Nizozemské podniky uvidíte, jak aktivně spolupracují na společných řešeních s jinými firmami, výzkumnými a vzdělávacími institucemi i s vládou. Do Česka jsem právě přijel, takže to zatím nemohu porovnat s českým přístupem a mentalitou. Ale mám dojem, že Češi jsou ve svém přístupu velmi pragmatičtí. To je zase něco, co máme společného.

Máte zkušenost z různých koutů Evropy. Jak vnímáte současnou evropskou realitu?

Během posledních několika let prochází Evropa a Evropská unie těžkými časy. Zakusili jsme velmi těžkou finanční krizi a jako její výsledek těžkou a dlouhou ekonomickou recesi. Nyní se z toho vzpamatováváme. Jsme konfrontováni s novými bezpečnostními hrozbami na globální úrovni, jako je terorismus nebo hackerské útoky. Čelili jsme uprchlické krizi a nyní pracujeme na tom, aby vnější evropské hranice udržely přetrvávající imigrační tlak. Také jsme byli konfrontováni s výzvou stran poválečných hranic a suverenity států ve východní Evropě. Reálně je vedena nevyhlášená hybridní válka, v níž každý den umírají lidé. Když jsem sloužil jako velvyslanec v Kyjevě, musel jsem se potýkat s některými jejími důsledky. Tím myslím sestřelení civilního letu MH17, ke kterému došlo 17. července 2014 a v němž zahynulo 196 občanů mé země, Nizozemska. Náš premiér Mark Rutte deklaroval, že lidé odpovědní za tento čin stanou před soudem. ■

/red/

Rotterdam chce snížit emise

Dva ze čtyř největších evropských přístavů leží na pobřeží Nizozemska. Oba budují nové zázemí pro dopravce a chtějí ustoupit od technologií poškozujících životní prostředí.

RADĚJI VÍTR. Přístav Rotterdam, který je mimo jiné střediskem petrochemického průmyslu, sází víc na obnovitelné zdroje.

kontejnerové zásilky se zbožím přepravovaným v rámci Evropy, zejména do Anglie, Irska a zemí jihozápadní Evropy. Co se týče druhů zboží, jedná se o velice rozmanitý seznam od materiálů pro průmyslovou výrobu, hotové spotřební výrobky, chemické materiály až po potraviny. V podstatě se setkáváme se vším, co je přepravitelné," uvádí Jaroslav Fürst z Metrtransu.

Podle něj je zásadní výhodou Rotterdamu strategická poloha pro námořní spojení s Velkou Británií a rozmístění chemických zpracovatelů přímo v přístavu. Rezervy naopak vnímá v nedostačující železniční infrastruktuře ve vnitrozemí. „Víceméně kromě přístavní železniční linky Betuwe Line k německým hranicím není alternativní trasa stejných parametrů. Z hlediska dlouhodobého, velice progresivního vývoje přístavu a trvalého růstu nejen kontejnerové přepravy by bylo vhodné se tomuto tématu do budoucna věnovat," dodává Fürst.

Parkování pro 750 kamionů

Samotný rotterdamský přístav se i letos dál rozrůstá. Na jaře tam otevřeli rozlehlý parkovací areál Maasvlakte Plaza, který pojme až 360 kamionů. Celková parkovací kapacita přístavu tak vzrostla na 750 trucků. Přístavní správa také v současnosti zkoumá podloží asi pět kilometrů pod povrchem země, kde se nachází vrstva skýtající slibný potenciál pro čerpání geotermální energie. Přístav uvažuje, že by zažádal o povolení k podrobnějšímu průzkumu oblasti a případnému čerpání energie.

Rotterdam totiž v současnosti produkuje plných 18 procent emisí CO₂ celého Nizozemska a hledá způsob, jak to změnit. Přístavní správa letos oznámila, že se chce zasadit o snižování emisí.

Dopravci vsadili na elektromobily i koleje

Ekologická řešení zavádějí i dopravci. Společnost TNT, která působí i v Česku a zajišťuje také dopravu do Rotterdamu, uvedla předloni v tomto přístavu a také v Amsterdamu do provozu sedm nových dopravních vozů o hmotnosti 3,5 tuny, které jezdí na elektřinu. Každý rok ušetří spotřebu 24 tisíc litrů nafty.

Firma Metrtrans přešla v dopravě do Rotterdamu na kombinovanou dopravu. „Z velké části se jedná o zboží původně přepravované po silnici, běžnými kamiony. Dochází k přechodu přepravy na ekologičtější a ekonomicky zajímavější způsob. Jen pro představu – produkce CO₂ v případě použití kombinované dopravy jsou třetinové, což v číslech znamená úsporu mnoha stovek kilogramů CO₂ na přepravenou jednotku kontejneru," říká Jaroslav Fürst. „Věříme, že tento trend bude mít stále větší význam. Zejména v posledních letech, kdy je klasická silniční přeprava stále náročnější, ať už kvůli nedostačující infrastruktuře nebo nedostatku řidičů v celé Evropě," dodává. ■ **Tomáš Stingl**

Foto profimedia.cz

Velmoc elektromobilů vede i v dobíjecích stanicích

V Brabantsku jezdí největší evropská flotila elektrobussů. Nizozemští specialisté pomohli vyrobit první pohřební elektrovůz na světě. Pozici země jako e-velmoci posiluje i to, že staví nejhustší síť dobíjecích stanic. Ty stejně jako elektrobusy exportuje i do zahraničí.

Nizozemsko je v elektromobilitě lídrem Evropy. Na konci loňského roku tam přesáhl počet zaregistrovaných elektromobilů hranici 100 tisíc vozů. Země tak dosáhla tohoto mezníku jako jeden ze dvou prvních evropských států ještě společně s Norskem. „Zelená" auta tak loni v Nizozemsku představovala 6,4 procenta všech nově zaregistrovaných osobních vozů.

Podle ambiciózních plánů vlády by mohl počet aut jezdících na elektřinu v zemi atakovat už kolem roku 2025 dokonce hranici jednoho milionu. V celosvětovém měřítku se zatím daří rychleji zařazovat do provozu elektromobily jen ve Spojených státech, Japonsku a Číně.

První pohřební vůz na baterii

Propagaci elektromobilů podpořilo v posledních měsících několik událostí, které dostaly prostor i v nizozemských médiích. Firma RemetzCar za účasti specialistů z Haagu vyvinula první pohřební elektrovůz na světě. Elegantní vozidlo s luxusně vybaveným interiérem je dlouhé více než 5,7 metru a je odvozeno od elektromobilu Tesla Model S.

ELEKTROMOBILY V EVROPĚ

	Registrované vozy (v tisících)	Dobíjecí místa (v tisících)
Norsko	115,5	8,7
Nizozemsko	112,0	27,3
Velká Británie	89,3	12,2
Francie	83,3	15,9
Německo	73,9	24,7
...		
Česká republika	1,1	0,5

Poznámka: Stav ke konci roku 2016

Prameny: eaf.eu, RVO.nl

Významná společnost Royal Haskoning DHV vyhlásila pilotní projekt na kompletní přebudování své firemní flotily více než 600 vozů. Nedávno do ní přidala 26 plně elektrických vozů BMW i3. Koncern Heineken zařadil do provozu ve svých skladech v Amsterdamu osm třináctitunových dopravních vozů, které jezdí na elektrický pohon. Dobíjeny jsou energií získávanou ze solárních panelů, které nechala firma umístit přímo na střechu distribučního centra. Tato inovace je součástí ambiciózního plánu Heinekenu, který chce mít do roku 2020 ve všech větších městech dopravu s nulovými emisemi.

Firma Fastned vyvíjí superrychlé dobíjení

Velkou dynamiku nabralo v Nizozemsku budování sítě dobíjecích stanic. Zatímco v roce 2015 jich ještě bylo v zemi jen necelých 18 tisíc, loni už počet přesáhl 27 tisíc. Z toho nejvíce jich je v metropoli Amsterdamu, kde by se počet měl do konce příští sezony zdvojnásobit ze současných dvou na čtyři tisíce přípojek.

Do budování sítě se zapojilo mnoho velkých soukromých firem. Nizozemská společnost Fastned otevřela svou padesátou stanicí pro velmi rychlé dobíjení elektromobilu podél dálnice v provincii Zeeland. Síť chce ještě zahustit na celkový počet 200 míst. Retailový řetězec Lidl ve spolupráci s koncernem ABB zprovozní u deseti supermarketů běžné přípojky, kde si mohou řidiči dobít svůj vůz zdarma zhruba za 20 minut, zatímco nakupují potraviny.

Nizozemská města jsou v čele Evropy i ve využití elektrobusů ve veřejné dopravě. V Severním Brabantsku vznikla jejich největší flotila v Evropě. Společnost Hermes provozuje ve městech Eindhoven a Helmond celkem 43 elektrobusů VDL Citea Electrics. Ty jsou 18 metrů dlouhé a pojmu 125 cestujících. Na plné dobíjení baterie autobusu prostřednictvím jeho střešního pantografu stačí pouhých pět až 20 minut.

V Utrechtu byla také spuštěna v souvislosti s elektromobilitou speciální autoškola. Nabízí kurzy pro řidiče se zaměřením na odlišné jízdní vlastnosti elektrických aut.

Autobusy z Helmondu ujedou na baterii 300 kilometrů

Nizozemsko také elektrobusy a další výrobky z tohoto oboru rozsáhle vyváží. U značky Ebusco z Helmondu si například objednala Paříž deset elektrobusů, které vydrží bez dobíjení ujet vzdálenost až 300 kilometrů. Konsorcium vedené nizozemskou společností Allege zase v rámci projektu „ultra-E" pracuje na vybudování 25 ultrarychlých dobíjecích stanic nejen v samotném Nizozemsku, ale také v Belgii, Německu a Rakousku. Několik nizozemských dodavatelů se zapojilo do projektu Electric Nation ve Velké Británii. Do konce příštího roku tam mají instalovat až 700 dobíjecích zařízení. Jde o jeden z největších podobných projektů v Evropě. ■

Tomáš Stingl

Komora prochází restartem

Víc akcí pro byznysmeny, stáže pro holandské studenty v Česku, aktivní podpora pro nizozemské firmy. To jsou některé z aktivit, v nichž chce posílit svou činnost Nizozemsko-česká obchodní komora. „Roste také počet našich členů,“ podotýká nový předseda komory Pavel Iványi. Ten má ideální osobní předpoklady napomáhat obchodu mezi oběma zeměmi – dříve žil a pracoval v Nizozemsku a ovládá plynně oba jazyky.

S jakou vizí jste převzal předsednictví komory?

Nechtěl bych vést obchodní komoru, která nebude aktivní. Snažíme se o jakýsi restart, hodláme výrazně rozšířit činnost. Chystáme nové sportovní a společenské akce, jako třeba golfové turnaje, kde se budou moci členové více potkávat. Plánujeme také stáže holandských studentů u podniků v České republice. Chceme se hodně zaměřit na téma společenské odpovědnosti firem. Další novinkou je, že rozšíříme podporu pro holandské firmy. Ty se samozřejmě mohou o pomoc obracet na nizozemskou ambasádu v Praze, s níž máme vynikající spolupráci a v jejíž kompetenci je propagace nizozemského byznysu. My to ovšem můžeme doplnit o kontakty například na českých ministerstvech, úřadech, také mezi českými podnikateli.

Pro ten restart se povedlo posílit vedení komory...

Z devíti členů správní rady jsou čtyři noví. Hledáme ovšem pro komoru také ředitele, který by v ní pracoval na plný úvazek. Členové správní rady jsou zároveň šéfy velkých firem, takže mají samozřejmě i mnoho dalších povinností ve svých podnicích. Snažíme se také aktivovat stávající členy a nabírat nové. Letos jejich počet roste.

Zmínil jste lobbying. Už se rýsuje téma, které holandské firmy v Česku hodně trápí a na něž byste se chtěli soustředit?

Je to samozřejmě nedostatek pracovníků. Mnozí naši členové zaměstnávají Ukrajince a jsou stále problémy s tím, získávat pro ně pracovní víza.

Vás předurčuje pro podporu nizozemsko-českých obchodních vztahů i osobní zkušenost. Dlouho jste v Nizozemsku žil, umíte plynule oba jazyky, máte dvojí občanství...

Foto E15 Anna Vacková 2x

PAVEL IVÁNYI (54)

Narodil se v Praze. Když mu bylo 13 let, emigrovala jeho rodina ze socialistického Československa do Nizozemska. Následně žil 27 let v Amsterdamu. Na tamější univerzitě vystudoval práva a na Rotterdam School of Management získal titul MBA. V Nizozemsku pracoval pro společnosti KLM a ABM AMRO. V roce 2003 se přestěhoval i se svou holandskou manželkou do Brna, kde žije dodnes. Působil mimo jiné ve společnostech Van Gansewinkel, G4S či AB Facility. V současnosti je výkonným ředitelem investiční skupiny DRFG a podílí se na projektu školy International School of Brno. Vedle češtiny mluví i holandsky, německy, anglicky a francouzsky. Má tři děti. Jeho hlavním koníčkem jsou opravdu koně – vedle sportovní jízdy se věnuje také pólu.

rychleji na té české straně. Ale jinak veliký respekt a loajalitu k Nizozemsku, ke královskému domu, k tomu nizozemskému obchodnímu prostředí, to vše mám hluboce zažité.

Co je hlavní předností té země z pohledu podnikatelů?

Především veliká stabilita. Od Napoleona se v Nizozemsku v podstatě nemění právní prostředí. Soudy fungují pružně, změny v zákonech probíhají plánovaně. Podnikatel ví, s čím může počítat. V Nizozemsku se nikdy nestane to, co vidíme někdy v České republice, že sněmovna projednává důležité obchodní zákony ještě v prosinci a podnikatel netuší, co bude platit po Novém roce. Ta stabilita a kontinuita nizozemského obchodního prostředí je také jedním z důvodů, proč si tam zřizují holdingová sídla velké společnosti jako třeba IKEA nebo ArcelorMittal.

V čem vidíte podobnost s českým trhem?

Jsme dvě malé otevřené ekonomiky vedle toho velkého Německa, které je pro oba státy hlavním obchodním partnerem. Stejně jako má Česko dlouhou společnou historii se Slovenskem, Nizozemsko má podobný příběh o odtržení s Belgií.

Lze Nizozemsko využít jako odrazový můstek pro byznys s jeho bývalými koloniemi – Indonésií, Surinamem nebo Nizozemskými Antilami?

Nejen s nimi. Rotterdam je pořád největším evropským přístavem a tradice globálního obchodu je veliká. Nizozemci byli například dlouho jediní, kdo směli obchodovat s Japonskem, když bylo ještě uzavřeným císařstvím. Nebo kdysi prodali

takový poloostrov, dnes se tomu místu myslím říká New York. Takže těch vazeb do světa je hodně.

Jsou také jedním z nejlépe jazykově vybavených národů. Čím je to dáno?

Skoro každý Holanďan se domluví nějakým světovým jazykem. I ten řidič autobusu, i městský strážník. Je to dáno jak onou tradicí obchodu s celou planetou, tak školstvím. Mladí Nizozemci se už na střední škole učí povinně tři cizí jazyky a minimálně z jednoho musejí maturovat. Ale ani v Česku už není jazyková vybavenost špatná. Díky programům, jako je Erasmus, vyráží mladá generace do zahraničí a jazyky se učí. Třeba mé děti chtějí ovládnout pět řečí, prý aby mě dohnaly. Srovnajme to s Itálií, Španělskem, Francií. Zkuste v Paříži potkat někoho, kdo umí víc než jeden cizí jazyk.

Vaše komora každoročně v září pořádá recepci při příležitosti dne zvaného Princjesdag. V čem tato nizozemská tradice spočívá?

Každý rok třetí úterý v září přijde král na společné zasedání do parlamentu, kde zahájí sněmovní jednání a předloží plán vlády pro další rok. Pojí se s tím spousta silně zakotvených zvyků. Krále například doprovází ministr financí s kufříkem, v němž jsou ty návrhy uloženy. Doslova. On opravdu ten kufřík nese, všechna média ho s ním fotí. Jaké návrhy konkrétně předloží, o tom se vždycky hodně spekuluje, ale většinou toho předem moc neunikne. Je to tím pádem možná méně zajímavé pro diváky médií, ale kultura toho procesu je zase o to vyšší. ■

Tomáš Stingl

Designem vynikla květinová cesta i kolo na čištění vzduchu

V kreativních oborech se nizozemským designérům daří. Bodují v architektuře, módě, vývoji počítačových her, ale i v užitém designu. Škála jejich tvorby se letos rozpíná od návrhu netradiční budovy Bałtyk v polské Poznani až po videohru Horizon: Zero Down, která se stala prodejním trhákem.

Nápaditý design. Na tom si Nizozemci dávají záležet v mnoha oborech a kreativní průmysl patří k nejprogresivnějším odvětvím v zemi. Dobře viditelnou vizitkou je moderní architektura, kterou Nizozemci „vyvážejí“ nejen do Evropy, ale i do Ameriky a Asie. K slavným budovám s nizozemským podpisem patří muzeum automobilové značky Mercedes-Benz ve Stuttgartu, areál Battery Park v New Yorku nebo hlavní budova televize CCTV v Pekingu. Jejím autorem je hlavní ikona moderní nizozemské architektonické školy, šéf ateliéru OMA Rem Koolhaas. Mezi jeho další slavné projekty patří například koncertní síň Casa Musica v Portu nebo budova nizozemské ambasády v Berlíně. K dalším úspěšným architektům patří Ben van Berkel nebo Caroline Bos.

Betonový nadchod v Soulu se proměnil v encyklopedii rostlin

Mezi nová originální řešení patří třeba projekt kilometrové promenády v centru jihokorejské metropole Soulu, na němž se podílel krajinný architekt Ben Kuipers. Starý betonový nadjezd 16 metrů nad zemí, který by jinak působil dost bezútěšně, se proměnil díky projektu v park s více než 24 tisíci květin a keřů. „Náš projekt nabízí živoucí encyklopedii rostlin, které jsou přírodním dědictvím Jižní Koreje,“ uvádí Winy Maas, spoluzakladatel studia MVRDV z Rotterdamu, které za návrhem stálo. Projekt zahrnuje také obchody, galerie nebo restaurace a výtahy.

Společnost MVRDV letos dokončila také svou první zakázku v Polsku. Jde o víceúčelový komplex Bałtyk o ploše 25 tisíc metrů čtverečních, jehož otevření se stalo jednou z nejvíce diskutovaných událostí sezony ve městě Poznaň. Futuristická budova se skleněnou fasádou má spojuvat nový a klasický design a při pohledu z každé ze čtyř stran vypadá odlišně.

Móda dává práci 20 tisícům lidí

Nizozemský cit pro design se prosadil i ve světě módy. Mezi úspěšné globální módní značky, které mají kořeny v Nizozemsku, patří G-Star, Sandwich, Gsus a Supertrash. Sektor zaměstnává 20 tisíc lidí od nezávislých módních návrhářů až po vývozní

Foto MVRDV 2x

NEBESKÁ ZAHRAHA. Starý nadjezd v Soulu proměnili nizozemští architekti v líbeznou květinovou promenádu nazvanou Skygarden.

BICYKLY PRO BENELUX SE VYRÁBĚJÍ I V KOPŘIVNICI

Nizozemsko proslulo jako země cyklistů a mnozí z nich jezdí na kolech vyrobených v České republice. Kopřivnická továrna společnosti Bike Fun International, která je největším tuzemským výrobcem bicyklů, vyváží skoro polovinu veškerých kol právě do Nizozemska. „Ve fiskálním roce 2017, který trval od loňského července do konce letošního června, jsme tam vyvezli 47 procent naší produkce. Z dalších trhů jsou pro nás vedle České republiky klíčové rostoucí prodeje ve Skandinávii, především ve Švédsku, Norsku a v Dánsku,“ uvedl obchodní ředitel společnosti Martin Guráš s tím, že dalším významným odběratelem je Německo.

Ve fiskálním roce 2017 společnost vyrobila zhruba 161 tisíc kol a její obrat dosáhl 1,5 miliardy korun. Zaměstnává zhruba čtyři stovky pracovníků. Firma je mimo jiné výhradním dodavatelem kolekce kol pro společnost Škoda Auto a od nadcházející sezony bude vyrábět i bicykly značky Volkswagen pro německé zastoupení tohoto koncernu. V posledních letech vzrůstá počet prodáváných elektrokol počínaje městskými a krosovými modely a konče E-MTB modely. Společnost, která má v Kopřivnici mimo jiné i moderní lakovnu, vlastní skupina nizozemských investorů.

manažery. Největší nizozemská asociace módního průmyslu Modint sdružuje přes 750 členů a podniků a generuje ročně obrat kolem devíti miliard eur, z toho polovinu zajistí vývoz. Největším odběratelem je Německo, kam míří asi čtvrtina veškeré módy vyvážené z Nizozemska.

Počítačové hry vyvíjí přes 450 firem

Dalším úspěšným kreativním oborem je v Nizozemsku vývoj počítačových a mobilních her. V tomto odvětví podle portálu Creative Holland vzrostl počet firem ze 330 v roce 2011 na více než 450 v roce 2015. Pracují v něm více než tři tisíce vývojářů a dalších zaměstnanců. Na výuku herních vývojářů nezapomínají ani nizozemské školy. Hned 36 z nich nabízí více než šedesát výukových programů pro oblast gamingu. V Eindhovenu bylo loni otevřeno na ploše přes tři tisíce metrů čtverečních největší evropské herní centrum využívající technologie pro virtuální realitu.

Letos patří k hlavním událostem uvedení hry Horizon: Zero Down od předního nizozemského herního studia Guerrilla Games. Hra se stala jedním z nejlépe prodáváných titulů historie ještě před oficiálním datem uvedení, tedy v předprodejích. A dva týdny po uvedení měla hra 2,6 milionu prodaných kopií. Zmíněné studio vzniklo už v roce 2000, kdy v něm spojily síly tři menší nizozemské firmy. O pět let později koupil projekt nadnárodní koncern Sony.

V Pekingu mají cyklisté filtrovat vzduch

S originálním využitím chytrého designu pracuje Nizozemec Daan Roosegaarde ve spolupráci s čínskou platformou Tezign. Ta se snaží vyvinout kolo, které bude pomáhat čistit vzduch ve smogem zamořených asijských velkoměstech. Kolo při jízdě nasává vzduch, filtruje ho a vrací čistý do atmosféry.

Dává smysl, že nad tímto projektem se sešly dva národy, pro něž je jízda do práce na kole nejpřirozenější součástí životního stylu. „Peking býval ikonickým městem bicyklů. Spojením čínské a nizozemské odborné znalosti vrátíme Číně kolo jako kulturní symbol a zároveň jako další krok vstříc městům bez smogu,“ říká designér Daan Roosegaarde. ■ **Tomáš Stingl**

V rostlinách konkuruje Afrika

Je to nizozemská klasika, která stále platí. Země je světovou jedničkou v produkci květin s podílem 44 procent na světovém trhu. Téměř 77 procent všech cibulek vyvážených ve světě pochází právě z Nizozemska. V segmentu řezaných květin ovšem roste významná konkurence v afrických a latinskoamerických státech. V zemích, jako je Keňa, Etiopie, Kolumbie nebo Ekvádor. Nizozemský vývoz to pocítil především v Rusku, kde mimoevropsští konkurenti ukrojili velký kus trhu.

Stejně jako v jiných odvětvích i v produkci květin Nizozemci inovují směrem k ekologičtějším technologiím. Šest procent veškerých patentů v oblasti výživy rostlin pochází ze země tulipánů. Inovace zahrnují skleníky plovoucí na vodě nebo takové, které generují více energie, než samy spotřebují. Nizozemský sektor firem využívajících skleníky roste každoročně asi o dvě procenta. Tři čtvrtiny produkce jdou na vývoz.

K dalším preferovaným oborům patří biotechnologie. Nizozemsko je podle statistik OECD světovou dvojkou v počtu patentovaných aplikací pro tento obor. Společnost Philips hledá průkopnická řešení v oblasti monitorovacích zařízení. Tři hlavní instituce působící v tomto odvětví – společnosti TI Pharma, CTMM a BMM – fungují na principu partnerství státu a soukromých firem. ■

/sti/

Foto profimedia.cz

VELMOC NA KVĚTINY. Nizozemsko drží světový primát i ve vývozu cibulek.

Chystáme běžné účty i spotřebitelské úvěry

Skupina ING chce v České republice výrazně rozšířit své finanční služby. Meziročně zaznamenal velké zvýšení zájmu o podílové fondy. „Jde o dvouciferný růst,“ podotýká generální ředitel ING Bank ČR Isold Heemstra. Banka hodlá v tuzemsku do konce příštího roku najmout desítky nových zaměstnanců.

Chystáte výrazné rozšíření služeb. O co půjde?

V České republice jsme s ING už 25 let. V části retailového bankovníctví jsme doposud měli dva hlavní produkty: spořicí účet a podílové fondy. V korporátním bankovníctví poskytujeme služby týkající se firemního úvěrování. Nyní chceme rozšířit naše retailové služby o tři nové řady produktů: běžný účet, spotřebitelské půjčky a hypotéky. Samozřejmě to nebude uděláno přes noc. V první polovině příštího roku bychom rádi spustili běžný účet a spotřebitelské úvěry. Hypotéky plánujeme na rok 2019. V České republice se ING Bank stane plnohodnotnou retailovou bankou zaměřenou především na digitální bankovníctví.

Kvůli nízkým úrokovým sazbám Češi hledají nové způsoby zhodnocení peněz. Projevilo se to na zájmu o otevřené fondy?

Ano, investuje do nich stále více lidí, jde o dvouciferný růst. Jsme sice zatím relativně menší hráč, máme asi 1,4 procenta trhu. Naší silnou stránkou je, že je nabízíme velmi transparentně a především on-line prostřednictvím webové aplikace. To znamená, že uživatel nemusí chodit na pobočku a investici do podílových fondů si zařídí z klidu domova a během několika minut. Je to pro zákazníka snadné a vstřícné řešení. Organizujeme také semináře a konference, na nichž nabízíme vzdělávání v oblasti investic do podílových fondů.

Vaše banka v tuzemsku roste i co do počtu zaměstnanců. Kolik jich nyní máte?

Na začátku letošního roku jich bylo 240, v současnosti máme už asi 270 lidí. Do konce roku se plánujeme rozrůst zhruba na tři stovky zaměstnanců. A příští rok by mělo přibýt dalších 50 až 70 lidí. Rozrůstáme se opravdu výrazně. Hledáme lidi, které zajímá práce pro silnou nadnárodní banku s digitální budoucností.

Firmy v Česku mají v současnosti s hledáním nových lidí problém. Jak je lákáte vy?

Pro nás je teď těžší nové lidi shánět. Dobrá věc je, že mladá generace chce pracovat už v trochu jiném než tradičně konzervativním prostředí. A my máme firemní kulturu založenou právě na otevřenosti. Například teď sedíme v mé oddělené kanceláři. Ale pokud byste přišel za pár měsíců, bude tu místo toho jeden otevřený prostor. Budeme ho sdílet se zaměstnanci, přepážky zmizí. To v Česku v mnoha firmách neuvidíte. Díky podobnému přístupu se nám daří dobře oslovovat hlavně lidi ve věku mezi 30 až 40

Foto Jan Zavřel/2x

ISOLD HEEMSTRA (44)

Studoval chemické inženýrství na univerzitě v Delftu a na newyorské Clarksonově univerzitě. Absolvoval také kurzy podnikové ekonomiky na univerzitě v Rotterdamu. Po studiích si založil a pět let řídil vlastní firmu, od roku 2002 působí na různých postech ve skupině ING. Pracoval mimo jiné v Kanadě, v Malajsii či v Německu. Generálním ředitelem ING Bank v ČR se stal loni v září. V Praze žije se svou manželkou a čtyřmi dětmi. Mezi jeho koníčky patří cyklistika, cestování, fotografování či tvorba webových stránek.

pravda. Začít můžete i s tisícikorunou a postupně svou investici navyšovat. Pokud si chcete naspořit na důchod, máte tři základní metody spoření. Buď dodržíte tu disciplínu, že dáte každý měsíc nějaké peníze stranou na účet a dokázete na ně 20 nebo 30 let nesať. Druhou velmi vhodnou možností jsou dlouhodobé investice do podílových fondů. A třetí je vlastnictví domu nebo jiné nemovitosti.

V čem vidíte příčinu té české spořivosti?

Souvisí to s prostředím, v němž Češi žijí. V ČR stát nevyplácí příliš vysoké důchody. Lidé si tudíž musejí hodně spořit na důchod sami. Ani jinde ve světě to není neobvyklé. Když se podíváme do Asie, tam obvykle nebývá státní penze vůbec a zaměstnavatel přispívá minimálně. Naopak některé evropské země jako Francie mají dosud velmi vysoké penze. Například i moji rodiče v Nizozemsku nedávno odešli do důchodu, ale mají kupodivu lepší příjem, než měli předtím. Takže je vidět, že je v tomto systému nastaveno něco neudržitelné. Češi jsou někde uprostřed mezi těmito dvěma póly a musejí si na stáří hodně spořit.

Česká národní banka letos uvolnila kurz koruny a začala zvedat úrokovou sazbu. Jak to podle vás ovlivní trh?

Dobрым faktem je, že inflace začala růst, a ČNB díky tomu zvedla úrokové sazby. Průmyslu se daří, platy rostou téměř ve všech odvětvích. Ale samozřejmě je potřeba být opatrný. Česko by se mohlo stát příliš drahým. Zatím je pořád konkurenční výhodou, že ČR zůstává levnější než okolní země. Pokud by se úroky v následujících dvou letech zvedly ještě o jeden až 1,5 úrokového bodu výš, pořád budou relativně nízké. Pro nás jako banku to bude stále poměrně stabilní prostředí.

Nedávno jste se stal místopředsedou Nizozemsko-české obchodní komory...

Ano, s kolegy teď zkoušíme pro komoru najít nové lidi a nové aktivity. Je to už má povaha, že jsem podnikavý člověk. Před prací v ING Bank jsem sám spoluvlastnil jednu firmu. Kamkoli přijdu, vždycky se rozhlížím po příležitosti, co by se mohlo udělat lépe. Získali jsme do komory nové členy, což považuji za velmi pozitivní signál. Navíc společně s členy představenstva hledáme také novou přidanou hodnotu pro naše členské firmy.

Oba státy mají dost styčných bodů.

Jsme dvě relativně malé země. Nizozemsko má 17 milionů obyvatel, Česko zhruba deset milionů. Obě země jsou hodně závislé na obchodu s Německem. Traduje se vtip, že když Německo kýchne, Češi dostanou rýmu. A to je pravda, přestože si to tu mnoho lidí neuvědomuje. Většina českého zahraničního obchodu je nějak spojena s Německem, případně s Rakouskem. Nizozemsko je na tom podobně, ovšem je hodně integrováno do globálního obchodu. Česko je spíš takový ostrov. Se svou vlastní měnou, se svým jazykem. To je samozřejmě i hrozbou. Pokud se něco stane uvnitř kontinentální Evropy, Česko to hodně pocítí. Určitým ostrovem je i český bankovní sektor. Zůstává dosud velmi uzavřený.

Prospělo by Česku přijetí eura?

Toto berte prosím jen jako můj soukromý názor: obecně je pro Evropskou unii euro podle mě velkým požehnáním. Česko by ale přijetí společné měny mělo dvakrát zvážit. Ne proto, že by euro nebylo dobré, ale ze strategických důvodů. Podívejme se na některé východoevropské nebo jihoevropské země, které

do eurozóny přistoupily. Zkušenosti je, že přijetí společné měny tam zvedlo ceny. Zdražením by ČR ztratila tu výhodu, že je levným výrobcem. Samozřejmě to není jediný důležitý aspekt, který by případné přijetí eura pro ČR představovalo.

Už zmíněný nedostatek lidí mají pomoci řešit pracovníci ze zahraničí. Jak je podle vaší zkušenosti náročné přijít sem z ciziny?

Dnes není lehké pro člověka ze země mimo EU přijít do ČR a začít tu pracovat. Je tu hodně regulace. Potřebujete získat zaměstnaneckou kartu a splnit mnoho podmínek. Narazíte také na jazykovou bariéru. S vyššími a středními manažery firem se obvykle slušně anglicky dohovoříte, ale pokud jdete na úroveň běžné pracovní síly, je to těžší, musíte umět češtinu. Stejná poptávka po lidech, jaká zavládla v Česku, je vzhledem k demografickému vývoji i jinde v Evropě. Pokud Česko nepokročí ve vstřícnosti v přijímání cizinců a nevyužije potenciál diverzifikace pracovní síly, bude tu kvůli nedostatku lidí zvýšený tlak na mzdy a je reálné, že platy významně porostou.

ING Bank se hodně angažuje v oblasti společenské odpovědnosti firem. Pomáhá vám tato reputace v náboru lidí?

Jsou společnosti, které společenskou odpovědnost naplňují spíše formálně. Tak to my v ING dělat nechceme. Klíčem naší společenské odpovědnosti je, že do CSR aktivit zapojujeme aktivně především i samotné zaměstnance. Je to součástí naší firemní kultury. Uvedu příklad. Tady v České republice máme už 12 let fond, který funguje jako generální partner Nadace Terezy Maxové dětem. Čtvrtým rokem také podporujeme sportovně-charitativní akci Teribear hýbe Prahou, v němž lidé během nebo chůzí navyšují příspěvky pro potřebné děti. Letos se do této akce zapojilo téměř 50 procent našich zaměstnanců. Jiným příkladem je firemní dobrovolnictví našich kolegů, kteří se věnují finančnímu vzdělávání dětí a mládeže na základních a středních školách, ale i v dětských domovech. ■

/sti/

Více větru i biomasy

Nizozemsko chce postupně zcela přejít na „zelenou“ energii. Přecházejí na ni letiště, vlaky, pomocí dotací chce vláda motivovat k přechodu na bezemisní zdroje energie také zemědělce.

Foto: profimedia.cz

CHYTRÁ CESTA. Na jedné ze silnic není potřeba k nočnímu značení žádná energie, světélkují na ní luminiscenční barvy.

Už dávno předtím, než se začal svět ve velkém zajímat o zelené technologie, využívalo Nizozemsko síly větru jako jednoho z obnovitelných zdrojů energie. Větrné mlýny, ikonické stavby Nizozemska, nejčastěji čerpaly vodu a pomáhaly vysušovat nízko položená území, aby je mohli obdělávat farmáři. Jenže ve dvacátém století se z Nizozemska stala plynová velmoc a o zdrojích energie jako vítr nebo slunce neměli Holanďané důvod přemýšlet.

Nejen pod tlakem klimatické politiky Evropské unie se situace pomalu mění. Země však zatím zápasí s plněním cíle pro podíl obnovitelné energie na energetické spotřebě. Loni byl tento podíl 5,9 procenta a letos v červenci se dostal už na 6,4 procenta. To je pořád daleko od lačky 14 procent v roce 2020, kterou si Nizozemsko samo v rámci unijních cílů pro rok 2020 stanovilo.

Mezi úspěšná uskupení v oblasti obnovitelných zdrojů patří tým z technologické univerzity v Delftu. Ten vyhrál několikrát soutěž World Solar Challenge, která je výzvou pro auta na solární pohon. Loni tým vytvořil nový světový rekord, když urazil v autě na solární energii více než 4700 kilometrů. V oblasti biomasy je globálním lídrem nizozemská společnost ECN, která si patentovala metodu na získávání „zeleného plynu“ z biomasy.

Nejvíce využívaným obnovitelným zdrojem energie v Nizozemsku je biomasa s podílem 63 procent. I když produkce slunečních a větrných elektráren loni stoupla o pětinu, toto tempo sotva stačilo rychlosti růstu spotřeby energie, která loni dosáhla čtyř procent. Celkem mělo na konci loňského roku Nizozemsko ve větrných elektrárnách na moři instalováno 600 megawattů. Kapacita solárních elektráren loni vyskočila na 2000 megawattů, což je srovnatelné s Českem.

V půlce století úplně udržitelní

Navzdory počátečním rozpakům čekají v příštích letech nizozemskou energetiku velké změny. Zelená energie bude hrát hlavní roli. Vláda na konci loňského roku schválila Energetickou agendu, podle níž v roce 2023 bude podíl obnovitelné

energie na hrubé spotřebě energie 16 procent. Do roku 2050 bude země využívat téměř výhradně obnovitelnou energii. Její emise skleníkového oxidu uhličitého mají být v té době o 80 až 95 procent nižší než v roce 1990.

Součástí plánu bylo také zvýšení rozpočtu na podporu obnovitelných zdrojů. Pro letošek ho vláda zvedla o třetinu na 12 miliard eur. Ještě přede dvěma roky stát na OZE dával 3,5 miliardy eur. Právě nízkou finanční podporu uváděly četné studie o využívání zelené energie jako jeden z důvodů pomalého rozvoje OZE v Nizozemsku.

Dlouhodobě ale vláda s dotacemi pro obnovitelné zdroje nepočítá. Postupně je chce v budoucnu omezovat. Například mořské větrné parky se bez dotací obejdou podle Energetické agentury do roku 2026. Do energetické sítě, která musí vyší podíl obnovitelných zdrojů zvládnout, Nizozemsko investuje do roku 2035 nejméně 20 miliard eur. Vláda hodlá také motivovat energetické společnosti, aby usnadnily domácnostem investice do vlastních nízkoemisních elektráren.

Vlaky na vítr

Tahounem rozvoje udržitelné energetiky se začínají stávat velké firmy. Nizozemské dráhy na začátku letošního roku ohlásily, že jejich vlaky od příštího roku bude pohánět výhradně elektřina vyrobená z větru. S tímto slibem vyhrála energetická společnost Eneco dražní tendr na desetiletý kontrakt na dodávku elektřiny. Hodinová produkce průměrné větrné elektrárny stačí podle Eneco vlaku k ujetí necelých 200 kilometrů.

Pozadu nezůstává ani letecká doprava, i když zatím jen její pozemní část. Od začátku příštího roku budou odebírat pouze zelenou elektřinu letiště ze skupiny Royal Schiphol Group. O dva roky později by veškerá elektřina měla pocházet z nových větrných farem postavených společnostmi Eneco. Udržitelná elektřina bude zásobovat letiště v Amsterdamu, Rotterdamu, Haagu, Eindhovenu a v Lalystadu. Během patnácti let tato letiště spotřebují každý rok 220 gigawattů elektřiny.

Nové formy podpory

Nizozemsko je světovou jedničkou ve vývozu květin a dvojkou v exportu čerstvé zeleniny. Po Spojených státech jsou Nizozemci druhí největší vývozci zemědělských plodin. Navzdory vysoké energetické efektivitě a využívání odpadního tepla pro vytápění skleníků hodlá vláda motivovat zemědělce k přechodu na bezemisní zdroje energie. Od roku 2020 by všechny nové skleníky měly být uhlíkově neutrální.

Ve veřejné dopravě spustil kabinet revoluci už na jaře roku 2016. Do roku 2025 by nizozemská veřejná doprava neměla produkovat skleníkové emise. Už nyní jezdí po ulicích nizozemských měst významný počet elektrických autobusů.

V Energetické agendě vytvořil stát několik nástrojů, které mají Nizozemsko k bezemisní budoucnosti dovést. Nový systém podpory se vztahuje na velké projekty na využívání geotermálního tepla a na solární parky. Dotace získají projekty, které kombinují výrobu a ukládání energie a které přispívají k budování chytrých energetických sítí. Úlevy na daních budou mít investice do energetických úspor. Investiční podporu dostanou instalace tepelných čerpadel, systémů na ohřev vody v solárních článcích nebo instalace biomasových kotlů.

Dosažení cílů do roku 2050 bude podle propočtů vlády stát zhruba deset miliard eur ročně, což odpovídá 1,4 procenta nizozemského hrubého domácího produktu. ■ **Jan Stuchlík**

Teplo na zimu si ukládají hluboko pod zem

Ze silnic či budov Nizozemci sbírají teplo a používají ho pro zpětný ohřev teplé vody a vytápění.

Energeticky úsporná čtvrť OosterDoksEiland v Amsterdamu využívá chytrý systém pro obytné i kancelářské plochy. V létě se díky chladné vodě z podzemí budovy chladí a získané teplo se ukládá zpět do podzemí. V zimě takto uložené teplo slouží k vytápění. Tepelná čerpadla pohání jen elektřina z obnovitelných zdrojů.

Třítisícové nizozemské městečko Avenhorn už skoro 15 let topí asfaltovou silnicí. Přesněji obytný komplex Vijverstate, který byl dokončen v roce 2005, je prototypem energeticky efektivního, udržitelného a cenově dostupného bydlení. Proto se do jeho plánování zapojila také společnost Ooms Avenhorn Group, která navrhla využití takzvaného systému silniční energie.

Na jihovýchodě komplexu vyrostla speciální silnice, která má v asfaltu na 825 metrech čtverečních potrubí sbírající teplo ze sluncem rozpáleného povrchu. Takto získané teplo se používá buď přímo k vytápění celého komplexu, nebo se jeho přebytky ukládají do podzemních vodních rezervoárů. Z nich se teplo pomocí tepelných čerpadel v zimě získává zpět a ohřívá všechny budovy. Celý systém slouží také k chlazení obydli.

Projekt ukázal, že celoroční potřeby vytápění jedné domácnosti dokáže pokrýt osm metrů čtverečních silnice. Pro představu stometrový úsek dálnice s deseti jízdními pruhy, jaký je třeba u města Utrecht, by dokázal zásobovat teplem a chladem čtyři stovky domácností. Celý systém ovšem funguje také díky nízké energetické náročnosti budov ve Vijverstate. Energeticky úsporné budovy potřebují jen 46 procent energie na vytápění a ohřev vody, kterou spotřebují konvenční budovy.

Využívání podzemních vod pro akumulaci tepla není jen doménou Avenhornu. Stejný systém používá energeticky úsporná čtvrť OosterDoksEiland v Amsterdamu s 220 tisíci metry čtverečními obytné a kancelářské plochy. V létě se díky chladné vodě z podzemí budovy chladí a získané teplo se ukládá zpět do podzemí. V zimě takto uložené teplo slouží k vytápění. Tepelná čerpadla pohání jen elektřina z obnovitelných zdrojů.

Celý systém se skládá ze tří studených a tří teplých podzemních vrtů. Ve srovnání s klasickým plynovým vytápěním ušetří 65 procent emisí oxidu uhličitého. Jako záložní zdroj tepla slouží biopalivová kotelna. Používá se však jen výjimečně. Systém dokáže za rok dodat 35 tisíc gigajoulů tepla a 18 tisíc gigajoulů chladu.

V Heerlenu na jihovýchodě Nizozemska se naopak rozhodli využívat odpadní teplo. Za projektem stála jednoduchá myšlenka - zatímco byty potřebují topit, provozy jako datová centra zase vyžadují neustálé chlazení. Teplo z datového centra by se přitom dalo použít jako zdroj pro topení. Vznikla tak páteří teplovodní síť, která sbírá odpadní teplo a předává ho do topných systémů.

Přebytečné teplo se ukládá do důlních vod. Teplota více než dvou milionů metrů krychlových podzemní vody se dá měnit v rozmezí od 10 do 15 stupňů Celsia. Rezervoár má kapacitu jako dva miliony domácích baterií Tesla Powerwall. Stejně jako v Avenhornu celý systém funguje díky nízké energetické náročnosti napojených budov. Jejich uhlíková stopa je tak o 65 procent nižší než u běžných budov. ■

/stu/

Nizozemsko se chce stát cirkulární ekonomikou

Země hledá způsoby, jak do roku 2050 změnit lineární vývoj na kruhový. Týká se to celého ekonomického řetězce od výroby přes spotřebu až po zpracování odpadů. Cílem je snížení spotřeby zdrojů i podpora místního hospodářství.

Nizozemsko hodlá výrazně vylepšit způsob, jak nakládá s odpady a celkově se zdroji. „Náš ekonomický systém v současnosti funguje lineárně,“ říká Vera Mollová z nizozemské nevládní organizace Circle Economy. „Postupujeme od získávání zdrojů přes výrobu a spotřebu k odstranění odpadů. Spotřebujeme příliš mnoho zdrojů a produkuje příliš mnoho odpadů. Takové plýtvání už není dále udržitelné. Musíme změnit způsob, jakým funguje naše společnost,“ uvádí.

Řešení by mělo být oběhové hospodářství neboli circle economy. Současný lineární vývoj je třeba stočit do kruhu či spíše do spirály a změnit lineární fungování na cirkulární. V oběhovém hospodářství se odpady stanou zdrojem pro novou výrobu, což umožní omezit drancování zdrojů surovin i energií. Podle propagátorů tohoto nového systému to nejen omezí ekologické škody, které lineární systém způsobuje, ale bude to mít pozitivní vliv i na sociální oblast, protože nový recyklační průmysl poskytne pracovní místa. Nezanedbatelným efektem je snížení závislosti Evropy na zdrojích ropy a surovin pro výrobu, která se stále ostřeji projevuje například u surovin pro výrobu elektroniky. Oběhové hospodářství je vlastně budováním alternativy k současnému systému – musí to však být alternativa funkční jak ekologicky, tak ekonomicky.

Evropa přichází s novou směrnicí o odpadech

Přechod Evropy k oběhovému hospodářství zahájil Evropský parlament na jaře letošního roku, když schválil návrh nových směrnic z oblasti odpadového hospodářství. Návrh předpokládá, že současné skládkování odpadů bude nahrazeno mnohem větší recyklací, zmenší se plýtvání s potravinami nebo se zpřísní pravidla pro sběr a recyklaci vysloužilých elektrických spotřebičů. Ačkoli se zdá, že se směrnice týkají jen odpadů, ovlivní ve skutečnosti fungování celého průmyslu. „Pokud se s návrhy vypořádáme správně, povede to k výrazné změně pro evropský průmysl a k vytvoření zcela nového odvětví,“ předpokládá místopředseda Evropského parlamentu Pavel Telička, který se jako zpravodaj podílel na konečném znění textu.

Nizozemský model prospěje lokálnímu byznysu

Zatímco Evropa chystá pro oběhové hospodářství legislativu, v Nizozemsku se touto myšlenou zabývají již několik let. Jejich pohled na tuto otázku je však od počátku širší. Naznačuje to jejich sedm zásad pro oběhové hospodářství, mezi nimiž jsou odpady jen jedním z bodů.

CÍLE NAVRHOVANÉ EVROPSKÝM PARLAMENTEM PRO ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Zvýšit recyklaci komunálních odpadů do roku 2030 na minimálně 70 procent, přičemž minimálně pět procentních bodů musí být dosaženo opakovaným použitím.

Recyklovat 80 procent obalových odpadů do roku 2030.

Skládkovat jen pět procent komunálních odpadů v roce 2030.

Povinnost členských států umožnit domácnostem třídít hlavní druhy odpadů včetně bioodpadu, textilu a odpadních olejů.

Zvýšit použití ekonomických nástrojů nebo systémů rozšířené odpovědnosti výrobce (zpětný odběr).

(O nastavených cílech ještě budou probíhat další jednání, takže se mohou změnit.)

Pramen Profi Press

Do roku 2059 by mělo být v Nizozemsku spojeno s cirkulární ekonomikou kolem

20

procent pracovních míst.

Silným tématem je dostatečné využívání toho, co už bylo vyrobeno. Dobrým příkladem, jak by se měly věci změnit, jsou třeba domácí spotřebiče. Zatímco dříve byly dostupné náhradní díly, nyní už se většinou oprava nedá udělat nebo se nevyplatí. Místo výměny malé součástky jde do šrotu celý spotřebič. I při současném míře recyklace je to velice neekologické řešení, ale odpovídá to současnému obchodnímu (lineárnímu) modelu „prodávat víc, prodávat rychleji“. Je třeba upravit design výrobků, aby vůbec opravitelné byly. Hlavně se však musí změnit přístup výrobců a jejich obchodních modelů.

Silným akcentem nizozemského přístupu je důraz na sociální aspekty takové změny: soustřeďuje se více na místní ekonomiku a využívání zdroje v místě. Tedy neodvážet plasty k recyklaci do Číny, jak se dnes děje, ale vybudovat místní recyklační průmysl. Takový model předpokládá jisté zpomalení obrátky zboží, snížení marží nebo prodloužení splátky provozních úvěrů, což je v současné lineární ekonomice považováno přinejmenším za chybu. V úhlu pohledu organizace Circle Economy to však znamená zisky v podobě posílení soběstačnosti a nezávislosti regionální ekonomiky, nárůst počtu pracovních příležitostí, budování místní komunity a v neposlední řadě zlepšení životního prostředí. „Bude to velmi obtížné, protože svět je svázán tisícerými vztahy a smlouvami. Jsme na začátku: náš obchodní systém je založen na prodejkách a spotřebě a tomu odpovídají i další nastavené vztahy. Banky například nechtějí financovat projekty, které mají delší dobu návratnosti. Chybí také legislativa, protože ta je vždycky o krok za reálným životem,“ říká Vera Mollová.

Pramen Profi Press

V KRUHU. Takto vypadá zjednodušený model cirkulární ekonomiky, který zahrnuje všechny fáze života výrobku.

Cirkulární systém podporuje vláda

Myšlenka oběhového hospodářství je v Nizozemsku podporována na státní úrovni. Vládní program zde nastavil cíle, kterých v tomto ohledu chce země dosáhnout. Do roku 2030 by se podle programu mělo o polovinu snížit užívání primárních surovin (minerálů, fosilních paliv a kovů). Jejich novým zdrojem by se měly stát současné odpady, které budou recyklovány a znovu využity. Jak deklaruje vládní materiál, k cílům dospěla vláda na základě spolupráce nevládních organizací, výzkumných ústavů, ale také výrobců a zástupců průmyslových odvětví.

Zájem státu na vybudování oběhového hospodářství je v praxi patrný: „Zejména v posledních dvou či třech letech je vláda a naše ministerstvo pro životní prostředí v této oblasti velmi aktivní. Podporují projekty a jsou otevřeny podnětům a požadavkům podnikatelů i různých organizací. I když třeba není některá věc přímo v zákoně, říkají: ukažte nám to, zkusíme, jestli to funguje. Hledají se cesty, jak projekty podpořit,“ říká s trochou nadsázky Eveline Jonkhoffová, strategická poradkyně města Amsterdam pro přechod k cirkulární ekonomice (CE).

Právě velká centra mají v tomto trendu silnou úlohu. „Velké město má na trhu ohromnou sílu,“ vysvětluje Eveline Jonkhoffová. „V rámci platné politiky je prostor pro přijetí změn směřujících k cirkulární ekonomice. Zásady podporující oběhové hospodářství můžeme dát do zadávacích podmínek pro výběro-

vá řízení pro různé služby městu nebo pro prodej pozemků. Také jiné nákupy pro město mohou být ‚zelené‘. To může stimulovat rozvoj žádoucích oborů nebo pomoci rozvinout žádoucí infrastrukturu,“ dodává.

Práce pro pětinu populace

V Amsterdamu proto například provedli „skenování města“. Studie zkoumá, jaké jsou toky surovin, zboží i odpadů na úrovni města, což by mělo pomoci porozumět současné ekonomice a vytvořit strategie, jak přejít na cirkulární model. Studie například ukazuje, kde je možné zpracováním místních zdrojů přispět k lokální ekonomice a kde se zdroji plýtvá. „Vyhodnocujeme si i to, kolik a jakých materiálů máme k budoucímu použití v městských budovách,“ poznamenává Eveline Jonkhoffová.

Do roku 2059 by mělo být v Nizozemsku spojeno s cirkulární ekonomikou kolem 20 procent pracovních míst. V současnosti je to zatím zhruba osm procent, tedy 810 tisíc pracovních míst. Profesor Frank van Oort z Erasmus University v Rotterdamu zpracovává metodiku, jak posoudit, že je místo spojené s cirkulární ekonomikou. Takových zaměstnání jsou již nadefinovány desítky včetně jejich oficiální klasifikace. „Vyhodnocujeme, jestli jsou ta místa součástí nějaké oběhové struktury, jaké mají vztahy s dalšími místy v produktovém řetězci. Největší naděje do zařazení mezi „circular jobs“ mají pracovní místa v oblasti architektury, designu nebo recyklace,“ uvádí Frank van Oort.

Foto: profimedia.cz

MĚSTSKÉ ZAHRÁDKY.
K posilování lokální ekonomiky a komunity patří i budování takzvaných urban farms, které slouží například jako zásobárna zeleniny pro místní restaurace.

Firma Meerlanden uvedla „zacyklení“ do praxe

Oběhové hospodářství již v mnoha oborech v podstatě funguje, jen ho tak zatím nikdo nenazýval. Jde třeba o recyklační provozy, které zpracovávají plasty, papír nebo sklo z vyříděného komunálního odpadu a vyrábějí z nich suroviny pro další výrobu. „Zacyklení“ je však možné dostat na ještě vyšší úroveň. Společnost Meerlanden, která se stará o odpady ze zhruba třiceti měst a obcí, zapracovala oběhové hospodářství do svého obchodního modelu. Posbírané bioodpady z domácností (posekaná tráva, zelené odpady, zbytky z kuchyní) se zpracovávají v bioplynové stanici, kde se z nich vyrábí bioplyn. Na ten jezdí svozové vozy, které bioodpady svážejí. „Zelený plyn“ si však mohou přijet natankovat i občané a jezdit na něj místo benzínu.

Větvemi, které jsou také v bioodpadu, se přitápí ve sklenících, v nichž se pěstuje zelenina na prodej. Zbytky z pěstování zeleniny směřují opět do bioplynové stanice. Zelenina se prodává na místních trzích. Z pevných zbytků z bioplynové stanice se vyrábí kompost. Ten se používá pro pěstování zeleniny ve sklenících, pro úpravu parků a veřejných prostranství ve městě, ale odebírají si ho také lidé na své zahrádky.

Společnost Meerlanden je jen jedním z mnoha příkladů, kam zhruba směřuje koncept oběhového hospodářství. Podobné příklady je možné najít i v České republice.

Z pohledu běžného života to vlastně není žádná převratná novinka: ještě před pár desítkami let lidé fungovali v rámci zemědělských usedlostí cirkulárním způsobem: vše, co se vypěstovalo, bylo využito do posledního drobků. Odpady v podstatě neexistovaly, protože se nic nevyhazovalo. Nářadí a stroje byly stále opravovány, aby mohly sloužit dlouhá léta. S rozvojem průmyslové revoluce lidé na tyto zvyky zapomněli. V Nizozemsku hledají cestu, jak se k nim vrátit na současně úrovni znalostí a při zachování životního komfortu, na který si společnost zvykla. ■

Jarmila Šťastná, šéfredaktorka časopisu Odpady

SEDM ZÁSAD OBĚHOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

- Podporujte zdroje, které lze regenerovat
- Efektivním způsobem využijte zdroje materiálu a energie, které jsou obnovitelné, znovu využitelné a netoxické.
- Ochraňujte a dobře využívejte to, co již bylo vyrobeno
- Pokud se zdroj ještě využívá, udržujte ho, opravujte a vylepšujte, aby se prodloužila doba jeho života. Pokud je to možné, najděte po konci životnosti nové využití.
- Odpady jsou zdroj
- Využívejte odpadové toky jako zdroj druhotných surovin, odpady znovu využívejte a recyklujte.
- Spolupracujte pro vytvoření nové, vyšší hodnoty
- Navazujte spolupráci v rámci dodavatelského řetězce, uvnitř organizací
- a s veřejným sektorem, aby se zvýšila transparentnost a vytvořila nová kvalita.
- Design pro budoucnost
- Počítejte s budoucností systému již v okamžiku, kdy jej vytváříte. Užívejte správné materiály, navrhujte výrobky pro odpovídající dobu života a pro další použití materiálů v budoucnosti.
- Znovu promyslete obchodní model
- Uvažujte o možnostech, jak nastavit jiné vztahy mezi výrobou a spotřebou.
- Použijte digitální technologie
- Sledujte a také optimalizujte využití zdrojů a posilujte vztahy mezi hráči v dodavatelském řetězci prostřednictvím digitálních on-line platform a technologií, které poskytují vhled do problému.

Pramen: Profi Press

276485/24 ■ INZERCE 276485/24 ▼ INZERCE

Jedno auto fleet nedělá? U nás ano!

LeasePlan

Díky nabídce operativního leasingu
pro malé firmy dosáhnete na výhody
velkého fleetu, i když máte třeba jen jeden vůz.

What's next?

leaseplan.cz